

9. februar 2024
Side 1 af 4

Rammebeskrivelse for frisættelse af plejehjem

Indledning

Regeringen lægger op til frisættelse af den offentlige sektor med start på ældreområdet - herunder med afsæt i den kommende ældrereform. Forligspartierne i Aarhus Byråd har med budget 2024 besluttet at frisætte 10 plejehjem over en periode på to-tre år.

Med frisættelsen ønsker Aarhus at gå foran og bidrage til udvikling af ældreområdet ud fra en ambitiøs bottom-up-tilgang – i sammenhæng til den kommende forandring området. Formålet er, at tid og ressourcer bruges bedst muligt til gavn for beboerne.

Dette gøres ved at:

- Skabe bedre mulighed for individuelle og lokale løsninger gennem mere frihed og øget handlerum
- Frigøre tid og ressourcer til nærvær, omsorg og kvalitet
- Polstre til fremtiden ved at skabe attraktive arbejdspladser

Frisættelse kobler sig til det vilde problem om rekruttering og kompetence ved at finde holdbar balance mellem opgaver og ressourcer. Samt til ambitionen i Aarhus Kompasset *mere menneske – mindre system* – ved at øge råderummet til lokal ledelse og medarbejdernes faglighed.

Fundamentet i frisættelse bliver lokale prøvehandling på de 10 plejehjem i de kommende år. Prøvehandlingerne skal bidrage til nyudvikling og læring.

Ambitionen om at finde nye løsninger kan gribe ind i alle dele af indsatsen på plejehjemmene. Det griber samtidigt ind i forskellige styringsmekanismer både lokalt og nationalt. Frisættelse vil også kræve nytænkning i måden vi driver ledelse og politik på.

Vejen til frisættelse er dilemmafyldt og vil ikke være ligetil. Derfor vil prøvehandlingerne blive til ud fra en samskabende tilgang lokalt sammen med beboere, pårørende, medarbejdere, og ledelse. – Med politisk følgeskab og samarbejde med øvrige interessenter og aktører.

Med denne rammebeskrivelse sættes den indledende ramme for frisættelse og den kommende proces.

Principper for processen

Tilgangen til frisættelse tager udgangspunkt i følgende principper:

- **Bottom up-perspektiv:** Prøvehandlingerne udvikles i et tæt samarbejde med de 10 plejehjem (medarbejdere, ledere i samarbejde med beboere og pårørende).

Sundhed og Omsorg
Ældre og Omsorg
Aarhus Kommune

Plejehjem Stab
Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 29 32 27 38

Sagsbehandler:
Dorthe Høgh Hansen/Sara
Wrangle Kristensen

9. februar 2024
Side 2 af 4

- **Nysgerrighed og risikovillighed:** Prøvehandlingerne ses som et fælles laboratorium, hvor vi omsætter frisættelsesdagsordenen til konkrete handlinger. Vi står sammen både, når det går godt og når vi fejler. Vi tør kigge fordomsfrit på egne regler, lokale retningslinjer og rammer såvel som nationale rammer og regler. Vi lader os inspirere udefra ift. vores vaner og rammer.
- **Tillid, åbenhed og læring:** Der er løbende fælles vidensdeling og læring af resultater, dilemmaer og udfordringer internt og eksternt. Vi ser både på muligheder og risici ved de konkrete prøvehandler og går i byen de rigtige steder for at sikre opbakning og mandat. Fokus er på og med afsæt i psykologisk tryghed.

Hvad kan være frisættelse - Mulige temaer og niveauer

Overordnede temaer

På baggrund af indledende drøftelser med plejehjemmene, tendenser på ældreområdet og arbejdsmarkedet vil frisættelse af plejehjem tage udgangspunkt i følgende overordnede temaer:

- **Arbejdsgange og retningslinjer:** Dokumentation, vejledninger og arbejdsgangsbeskrivelser, registreringer mv.
- **Velfærdsteknologi:** Afprøve ny teknologi, hjælpemidler mv.
- **Andre planlægnings- og arbejdsformer:** Selvtilrettelæggelse, medindflydelse på arbejdet, fleksibilitet i arbejdstilrettelæggelse, teamorganisering mv.
- **Det åbne plejehjem og civilsamfund:** Nye former for samarbejde med civilsamfund, lokalområder, eksterne aktører, bestyrelsesformer/plejehjemsråd mv.
- **Visitation:** Frihed til at skabe egen profil ved fx ændret visitation/andre boformer. Større fleksibilitet og samarbejde med fx den lokale hjemmepleje og fleksible løsninger fx ifm. korttidsophold
- **Rammer og politikker:** Fleksible løsninger ifm. fx indkøb, måltider, hvor medarbejderne f.eks. får mulighed for at spise med, servicepakker mv.

• Det vi ikke ved endnu/de vilde idéer

Temaerne skal ses som *mulighedsrum* – og inspiration til deltagende plejehjem. Plejehjemmene er ikke begrænset til ét tema.

Niveauer i frisættelse

Frisættelsesdagsordenen fletter sig ind i regler og rammer, styringsmekanismer samt vaner og rammer på flere niveauer:

1. MSO: Interne krav og retningslinjer, forvaltningspraksis, økonomiske styringsmekanismer, forvaltning af lovgivning mv.
2. Aarhus Kommune: Kommunale politikker, lokale aftaler med faglige organisationer mv.
3. Nationalt niveau: Lovgivning, KL, Fællessprog 3, tilsyn mv.

9. februar 2024
Side 3 af 4

De frisatte plejehjem får mulighed for at vælge til og fra ift. arbejdsgange, retningslinjer, projekter mv. som ikke er direkte lov- eller byrådsbestemte, men er besluttet i Sundhed og Omsorg. Dette kan f.eks. være:

- Arbejdsgange/proceskrav/registreringer mv.
- Projekter, kompetenceudvikling mv.

Der arbejdes sideløbende med det kommunale og nationale spor. Her afsøges mulige dispensationer og forsøgsordninger ift. kommunale og nationale retningslinjer, krav mv. Jf. principperne for samarbejde om frisættelse sker dette i samarbejde og forhandling med de rette aktører (byråd, faglige organisationer, KL, regering mv.)

Fælles organisatorisk set-up

Projektorganisering

Der er nedsat en styregruppe: Frihedsrådet, der skal sikre overordnet koordinering og mandat, der baner vejen for frisættelsen. På de udvalgte plejehjem nedsættes lokale projektgrupper. Lokalt sikres beboer- og pårørendeinvolvering løbende - fx via plejehjemsrådet.

En del af Ældre og Omsorg og Sundhed og Omsorg:

De frisatte plejehjem vil forsat være en del af Ældre og Omsorg: Man inviteres til fælles ledermøder og lignende arrangementer med mulighed for at vælge til og fra. Der vil forsat kunne trækkes på support og faglig sparring fra administration, stab og specialiserede enheder i MSO.

Ledelsesstruktur

Ledelsesmæssigt vil de frisatte plejehjem være en del af Sundhed og Omsorg i den nuværende organisering og ledelsesstruktur. Der skal være fokus på psykologisk tryghed, risikovillighed og på at skabe størst muligt lokalt handlerum til plejehjemmene i perioden.

Faglig sparring mellem de frisatte plejehjem

Der dannes netværk på tværs af de frisatte plejehjem, der understøttes af staben i Ældre og Omsorg. De 10 frisatte plejehjem er selv med til at fastlægge behovet for disse netværk. Formålet er ideudvikling og sparring.

MED-struktur:

De fire LMU'er i Ældre og Omsorg fastholdes. HMU fungerer som MED-udvalg for de frisatte plejehjem i projektperioden vedrørende frisættelse og spørgsmål, der går på tværs af distrikter og forvaltninger.

9. februar 2024
Side 4 af 4

Følgegruppe – HMU

Der nedsættes en HMU-følgegruppe, der er bindeled mellem HMU og de frisatte plejehjem forud den formelle behandling i HMU.

Understøttelse i forhold til frisættelse samt økonomi

Staben i Ældre og Omsorg kan understøtte det enkelte plejehjem i forhold til idéudvikling, afprøvning, implementering og evaluering. Der er implementeringsmidler (3,0 mio. i alt), der udmøntes i fællesskab med Frihedsrådet og de 10 plejehjem.

Gennem hele perioden skal sikres en solid understøttelse af plejehjemmene og de lokale prøvehandlinger med den rette ekspertise, viden og kompetencer på tværs af MSO og med ekstern inspiration.

Sådan gør vi – frisættelse i fire faser

Tids- og procesplanen har udgangspunkt i fire faser:

1. **Politisk og organisatorisk rammesætning** – nærværende beskrivelse: Formålet er en fælles retning, ambition og opbakning til den kommende proces.
2. **Dialog lokalt og udvælgelse af plejehjem:** Lokale dialoger med interesserede plejehjem og endelig udvælgelse på baggrund af motivation samt en samlet vurdering ud fra:
  - 1) Helhedsvurdering af robusthed på plejehjemmet (fx ift. økonomi, kvalitet og medarbejderflow). Vurdering foretages i samarbejde med plejehjemsschefen.
  - 2) Variation i de frisatte plejehjem ift. størrelse, land/by-lokation
  - 3) Variation i de frisatte plejehjem ift. foreløbige idéer
- Ultimo februar: Frist for plejehjemmene at melde ind
- Primo marts: Udvælgelse af plejehjem
3. **Kick Off og opstart:** Fælles opstart, lokal idegenerering og inspiration udefra
  - Ultimo marts/primo april: Kick off
  - Nedsættelse af lokale projektgrupper på plejehjemmene med bred deltagelse.
  - Løbende inspiration, dialog, workshops
  - Udarbejdelse af prøvehandlinger
  - Mandat til prøvehandlinger
4. **Aktive prøvehandlinger** – fra sommer/efterår 2024
  - Forsat dialog og afklaring af mandat
  - Løbende udvikling og læring af prøvehandlinger deles løbende internt og eksternt